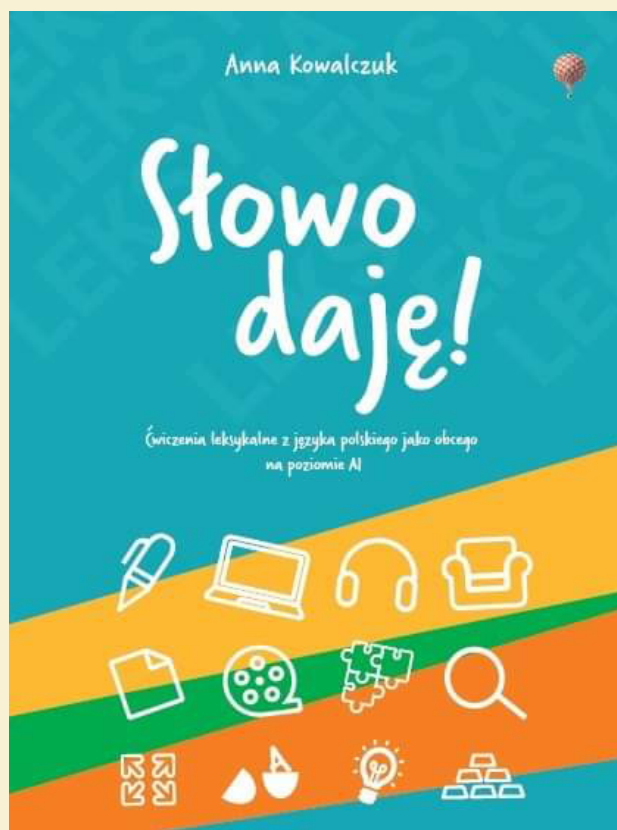

Aleksandra Święcka

Słowo daję! Ćwiczenia leksykalne z języka polskiego jako obcego na poziomie A1 Anny Kowalczuk

Słowo daję! Ćwiczenia leksykalne z języka polskiego jako obcego na poziomie A1 Anny Kowalczuk to podręcznik do nauczania słownictwa języka polskiego na poziomie podstawowym. Obejmuje on następujące części mowy: rzeczownik, przymiotnik, przysłówki i liczebnik oraz zawiera około 360 słów w formie podstawowej. Jest to publikacja, której celem jest pomoc w skutecznym przyswojeniu materiału leksykalnego. Kompozycja podręcznika przypomina kalendarz i składa się z dwunastu rozdziałów. Jak podkreśla we Wstępie sama Autorka, „odwołanie do czasu i natury porządkuje materiał leksykalny, a dodatkowo sygnalizuje, że zawarte w książce techniki i metody zapamiętywania słów są zgodne z naturalnymi mechanizmami ludzkiej pamięci, funkcjonowaniem naszego mózgu, procesami neurologicznymi i neurofizjologicznymi odpowiadającymi za akt poznawania”. Na szczególną uwagę zasługują tytuły wspomnianych rozdziałów; są to niezwykle trafnie i interesująco wyselekcjonowane przysłowia, powiedzenia, cytaty, które idealnie zapowiadają to, co będzie omawiane w konkretnej części. Warto je tutaj przytoczyć:

1. Coś w tym stylu, czyli UBRANIA,
2. Diabeł tkwi w szczegółach, czyli AKCESORIA,
3. Mam to w małym palcu, czyli CIAŁO,
4. Moja silna wola, czyli SIŁOWNIA,
5. Głodnemu chleb na myśli, czyli JEDZENIE,
6. Coś na ząb, czyli GASTRONOMIA,
7. Ni z gruszki, ni z pietruszki, czyli OWOCE I WARZYWA,
8. Podróż kształcą, czyli TRANSPORT,
9. Bez pracy nie ma kołaczy, czyli PRACA I SZKOŁA,

10. Wszystkie drogi prowadzą do ..., czyli MIASTO,
11. Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej, czyli DOM,
12. Rodzina to podstawa, czyli RODZINA.

Podręcznik zawiera ćwiczenia, które uwzględniają trzy sensoryczne rodzaje uczenia się. Są zaproponowane tak, aby dotrzeć do studenta jak najbardziej efektywnie, za pomocą kanału, który przyniesie najlepszy efekt – słuchowego, wzrokowego lub kinestetycznego. Bardzo ważne w tworzeniu zadań było podejście

O KSIĄŻKACH I PODRĘCZNIKACH

multisensoryczne, mające na celu zaangażowanie ruchu, a także poszczególnych zmysłów: wzroku, słuchu, dotyku, smaku i zapachu. Taki dobór technik nauczania gwarantuje równomierne aktywizowanie wszystkich modalności zmysłowych. Bardzo dużą zaletą podręcznika jest jego uniwersalność – może być dedykowany dorosłym, dzieciom w wieku szkolnym, a także uczniom z wielu kręgów kulturowych. Dzieje się tak za sprawą zastosowania różnych technik: map językowych, generowania całych struktur językowych, powtarzania, organizowania, werbalizacji, odsłuchiwanie, wyobrażania i koncentrowania. Autorka podkreśla, że wykorzystane w książce techniki przyjmowane są z entuzjazmem przez studentów, szczególnie tych z krajów azjatyckich i afrykańskich. W powyższych grupach językowych nauka polskiej leksyki jest szczególnie trudna. Spowodowane jest to brakiem wspólnej bazy łacińskiej, a polski alfabet i warstwa fonetyczna dodatkowo wydłużają i komplikują proces uczenia się języka polskiego. Dlatego zastosowane w *Słowo daje* techniki wizualizacji słowa, uplastycznienia liter, elementy rytmizacji, zaangażowanie artystycznych środków wyrazu wychodzą naprzeciw tym problemom.

Podręcznik składa się z trzech części:

1. książki z ćwiczeniami,
2. zestawu ośmiu kolorowych plansz,
3. zestawu fiszek do samodzielnego przygotowania, które można pobrać ze strony www.startpolish.pl.

1. Książka z ćwiczeniami to dwanaście jednostek tematycznych. Są one przygotowane tak, aby mogły służyć zarówno do wprowadzenia nowego materiału leksykalnego na lekcji, jak i do samodzielnej nauki w domu. Mają powtarzalną strukturę, co pozwala uzyskać kontrolę nad procesem uczenia się. Przykładem takiej uporządkowanej struktury jest polecenie, które w każdej jednostce występuje jako pierwsze: Proszę wskazać słowa, które czyta lektor, a następnie podpisać obrazki i zrobić fiszki.

Autorka zaznacza, że materiał zawarty w ćwiczeniach nie jest rozłożony równomiernie. Powodem jest specyfika wybranych tematów i ograniczenia poziomu znajomości języka osób początkujących. Obok obszernych tematów związanych z miastem, ciałem ludzkim czy gastronomią i usługami znaleźć tu

można obszary tematyczne typu akcesoria i siłownia. Autorka sugeruje dowolność w omawianiu poszczególnych tematów – wszystko zależy od potrzeb oraz motywacji studenta i / lub nauczyciela.

Bardzo istotnym elementem podręcznika są ikony, którymi są opatrzone poszczególne ćwiczenia. Oznaczają one m.in. ćwiczenia polegające na: rytmicznym powtarzaniu ciągu słów, wykonaniu fiszki, połączeniu słów z danej kategorii, zbudowaniu zdania czy wyobrażeniu sobie, a następnie narysowaniu podanego słowa. Niezwykle pomysłowe są ćwiczenia, w których należy znaleźć w podanych słowach ukryte inne słowa. Są też ćwiczenia kreatywne odnoszące się do świata zewnętrznego, w tym przypadku doświadczenia studenta (ćwiczenia z serii *Proszę zrobić przerwę* ☺) albo ćwiczenia interaktywne, w których należy odnieść się do wiedzy ze świata zewnętrznego, w tym przypadku Internetu (np. Proszę znaleźć w Internecie po 2 zdania ze słowami: klient, dyrektor, pracownik, dział). Seria zadań, które rzucają się w oczy dzięki swej oryginalności, zatytułowana jest *Proszę zrobić przerwę* ☺. Mniej więcej w połowie każdego rozdziału pojawia się polecenie, które z jednej strony sugeruje przerwę właśnie, a z drugiej motywuje do dalszej pracy nad poznanym materiałem. Oto przykłady tych niezwykle ciekawie zaserwowanych ćwiczeń:

- Proszę zrobić przerwę i sprawdzić, jakie ubrania są w twojej szafie (UBRANIA),
- Proszę iść do lustra i nazwać 7 części ciała (CIAŁO),
- Proszę iść do kuchni, otworzyć lodówkę i nazwać wszystkie produkty (JEDZENIE),
- Proszę przygotować mały przewodnik kulinarny po ulubionych lokalach gastronomicznych w pani/pana mieście (GASTRONOMIA),
- Proszę pójść do kuchni, do pokoju, do łazienki i spróbować nazwać po polsku wszystkie meble, które się tam znajdują (DOM),
- Proszę pomyśleć o swojej rodzinie i podać imiona jej członków (RODZINA).

Każdy rozdział zakończony jest ćwiczeniem *Mapa myśli*. Jest to specjalny rodzaj indywidualnej notatki studenta, która została oparta na metodzie opracowanej przez Tony'ego i Barry'ego Buzanów. Autorka wprowadziła tę metodę pracy, słusznie zakładając, że przyspieszy ona proces zapamiętywania nowego

materiału w łatwy i efektywny sposób. Dodatkowo w pierwszym rozdziale umieszczona została przykładowa mapa myśli, której celem jest pomoc w tworzeniu podobnych map w dalszych częściach podręcznika.

2. Podręcznik zawiera zestaw ośmiu kolorowych plansz, które służą do samodzielnej nauki słów. Obejmują one następujące tematy: kolory, przymiotniki, godziny, pogoda, liczebniki, zwroty codziennego użytku (np. smacznego, chyba, oczywiście, pomyłka, zajęte, wolne), określenia czasu i pieniędzy oraz pytania (np. Kiedy? Gdzie? Jak często? Jak długo? Jak? Skąd? Ile?). Ponadto, co bardzo ciekawe i praktyczne, Autorka umieściła jako dodatkowe plansze w postaci PDF-ów, dotyczące homonimów, eponimów i „fałszywych przyjaciół”. Są one do pobrania ze strony internetowej. Ten bardzo łatwy i szybki dostęp do najważniejszych słówek i konstrukcji umieszczonych na planszach pozwoli studentowi uczyć się przez kontekst i użycie. To dodatkowa atrakcyjna forma nabywania i utrwalania nowego słownictwa.

3. Kolejnym elementem podręcznika są fiszki, które służą do samodzielnego przygotowania materiałów dydaktycznych. Można je pobrać ze strony www.startpolish.pl. Mają za zadanie zaktywizować ucznia do uporządkowania i kontroli materiału leksykalnego. Zostały podzielone kolorystycznie, zgodnie ze strukturą całej książki (niebieski, zielony, pomarańczowy). Fiszka do nauki języka obcego, w tym przypadku polskiego, to dwustronna karteczka, która na jednej stronie zawiera słówko do nauczania się, a na drugiej – jego tłumaczenie, rysunek, praktyczny przykład jego użycia w zdaniu lub różne słowne skojarzenia (asocjogram). Autorka zaleca, aby na początku nauki używać rysunków lub asocjogramów, a na późniejszym etapie wersji z przykładem użycia słowa w kontekście. Warto zwrócić uwagę na praktyczne porady dotyczące pracy z fiszkami – są one umieszczone we Wstępie.

Podręcznik *Słowo daję* jest bardzo atrakcyjny graficznie. Zawiera charakterystyczne elementy, takie jak obrazy, symbole, najważniejsze słowa. Wszystko to jest czytelnie podkreślone kolorami, z zastosowaniem różnych wielkości i stylów liter. Ilustracje są proste, nowoczesne i doskonale oddające tematykę danego rozdziału. Układ materiału dzięki swej przejrzystości zachęca do pracy z podręcznikiem. Bardzo oryginalne, często humorystyczne, polecenia, zachęcają do zainteresowania się znaczeniem nowych słów. Jako przykład posłużyć mogą następujące instrukcje:

- Proszę wpisać odpowiednie produkty do diagramów: talerz wegetarianina, talerz mięsożercy,
- Proszę wpisać te produkty do lodówki narysowanej poniżej,
- Proszę zaprojektować T-shirt z trudnym do zapamiętania słowem,
- Proszę wyhodować kwiatka z nowo poznanych słówek. Codziennie proszę dorysowywać 1 płatek z nowym słowem.

Podręcznik *Słowo daję* to godna polecenia propozycja dla studentów początkujących, jak i tych zaawansowanych, którzy chcieliby uporządkować swój zasób leksykalny. Sprawdzi się świetnie w pracy z dziećmi, dzięki bardzo pomysłowym ćwiczeniom wykorzystującym różne zmysły. Jest też idealny dla dorosłych, gdyż odpręża poprzez niestandardową formę, a jednocześnie stymuluje do przyjemnej pracy. Z pewnością zaciekawi wszystkich zainteresowanych nauczaniem i nauką języka polskiego jako obcego.

Bibliografia

Anna Kowalczyk, *Słowo daję! Ćwiczenia leksykalne z języka polskiego jako obcego na poziomie A1*
www.startpolish.pl